ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ

XVIII ОРАЗБАЕВ ОҚУЛАРЫ

21–26 СӘУІР 2026

КАЗАКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҚ МУЗЕЙІ

AMBASSADE
DE FRANCE
AU KAZAKHSTAN
Liberté
Égalité
Fraternité

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY
Department of Archaeology, Ethnology and Museology

ARCHAEOZOOLOGICAL CENTER FOR THE STUDY OF CENTRAL ASIA "MIL ZOOSTAN" CNRS–KAZNU

CENTRAL STATE MUSEUM OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

TAMGALY STATE HISTORICAL, CULTURAL AND NATURAL RESERVE-MUSEUM

FRENCH INSTITUTE FOR CENTRAL ASIAN STUDIES (IFEAC)

CONSULATE GENERAL OF FRANCE IN KAZAKHSTAN

XVIII ORAZBAYEV READINGS

International Scientific and Methodological Conference

BOOK OF ABSTRACTS

Almaty, April 21–26, 2026

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
Кафедра археологии, этнологии и музеологии

АРХЕОЗООЛОГИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ПО ИЗУЧЕНИЮ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ «MIL ZOOSTAN» CNRS-КАЗНУ

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ МУЗЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЙ И ПРИРОДНЫЙ ЗАПОВЕДНИК-МУЗЕЙ ТАНБАЛЫ

ФРАНЦУЗСКИЙ ИНСТИТУТ ПО ИЗУЧЕНИЮ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ (IFEAC)

ГЕНЕРАЛЬНОЕ КОНСУЛЬСТВО ФРАНЦИИ В КАЗАХСТАНЕ

XVI II ОРАЗБАЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Международная научно-методическая конференция

СБОРНИК ТЕЗИСОВ

г. Алматы, 21–26 апреля 2026 г.

This volume contains the abstracts of papers presented at the International Scientific and Methodological Conference “18th Orazbayev Readings.” The conference is aimed at discussing current issues in archaeology and related disciplines, including the study of ancient societies, cultural transformations, and human–environment interactions. The main objective of the event is to provide a scholarly platform for the exchange of the latest data, methods, and interdisciplinary approaches in the study of the archaeological heritage of Central Asia and adjacent regions. The conference addresses topics related to the development of material culture from the Stone Age to the Middle Ages, as well as issues of paleoecology, anthropology, ethnic history, and modern research methods, including genetics, paleoproteomics, and isotopic analysis. The publication is intended for archaeologists, historians, specialists in natural sciences, academics, students, and a wide audience interested in ancient and medieval history.

The conference proceedings are published in the authors’ original version.
Editorial board:
S.V. Shnaider, Candidate of Historical Sciences
S. Sapataev, PhD
R.S. Zhumataev, PhD
W. Rendu, PhD

Бұл жинақта «XVIII Оразбаев оқулары» халықаралық ғылыми-әдістемелік конференциясында ұсынылған баяндамалардың тезистері берілген. Конференция археология және онымен сабақтас ғылымдардың өзекті мәселелерін, соның ішінде ежелгі қоғамдарды, мәдени трансформацияларды және адам мен қоршаған орта арасындағы өзара байланыстарды зерттеуге арналған. Іс-шараның негізгі мақсаты – Орталық Азия мен оған іргелес аймақтардың археологиялық мұрасын зерттеудегі жаңа деректермен, әдістермен және пәнаралық тәсілдермен алмасуға арналған ғылыми алаң қалыптастыру. Конференция аясында тас дәуірінен орта ғасырға дейінгі материалдық мәдениеттің дамуы, палеоэкология, антропология, этникалық тарих мәселелері, сондай-ақ генетика, палеопротеомика және изотоптық талдау сияқты заманауи зерттеу әдістері қарастырылады. Басылым археологтарға, тарихшыларға, жаратылыстану ғылымдарының мамандарына, оқытушыларға, студенттерге, сондай-ақ ежелгі және ортағасырлық тарихқа қызығушылық танытатын кең оқырман қауымға арналған.

Конференция материалдары авторлардың редакциясында жарияланады.
Редакциялық алқа:
С.В. Шнайдер, тарих ғылымдарының кандидаты
С. Сапатаев, PhD
Р.С. Жуматаев, PhD
У. Рендю, PhD

Сборник тезисов докладов, представленных на Международной научно-методической конференции «XVIII Оразбаевские чтения». Конференция направлена на обсуждение актуальных проблем археологии и смежных дисциплин, включая изучение древних обществ, культурных трансформаций и взаимодействия человека с окружающей средой. Основной задачей мероприятия является создание научной платформы для обмена новейшими данными, методами и междисциплинарными подходами в исследовании археологического наследия Центральной Азии и сопредельных регионов. В рамках конференции рассматриваются вопросы развития материальной культуры от каменного века до средневековья, проблемы палеоэкологии, антропологии, этнической истории, а также современные методы исследования, включая генетику, палеопротеомику и изотопный анализ. Издание адресовано археологам, историкам, специалистам естественнонаучных направлений, преподавателям, студентам, а также широкому кругу читателей, интересующихся древней и средневековой историей.

Материалы конференции публикуется в редакции авторов.
Редакционная коллегия:
С.В. Шнайдер, кандидат исторических наук
С. Сапатаев, PhD
Р.С. Жуматаев, PhD
У. Рендю, PhD

CONTENTS/ МАЗМҰНЫ/ ОГЛАВЛЕНИЕ

PLENARY SESSION/ ПЛЕНАРЛЫҚ ОТЫРЫС/ ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ 2

ROUND TABLE/ ДӨҢГЕЛЕК ҮСТЕЛ/ КРУГЛЫЙ СТОЛ 10

SECTION 1. STUDY OF ROCK ART/ 1-СЕКЦИЯ. ЖАРТАС СУРЕТТЕРІН ЗЕРТТЕУ/

СЕКЦИЯ 1. ИЗУЧЕНИЕ НАСКАЛЬНОГО ИСКУССТВА 27

SECTION 2. ARCHAEOLOGY OF THE MIDDLE AGES/ 2-СЕКЦИЯ. ОРТА ҒАСЫР

АРХЕОЛОГИЯСЫ/ СЕКЦИЯ 2. АРХЕОЛОГИЯ СРЕДНЕВЕКОВЬЯ 47

SECTION 3. STONE AGE ARCHAEOLOGY/ 3-СЕКЦИЯ. ТАС ДӘУІРІ

АРХЕОЛОГИЯСЫ/ СЕКЦИЯ 3. АРХЕОЛОГИЯ КАМЕННОГО ВЕКА 70

SECTION 4. PALAEOMETALLIC AGE ARCHAEOLOGY/ 4-СЕКЦИЯ. ПАЛЕОМЕТАЛЛ

ДӘУІРІ АРХЕОЛОГИЯСЫ/ СЕКЦИЯ 4. АРХЕОЛОГИЯ ПАЛЕОМЕТАЛЛА 122

SECTION 5. ETHNOLOGY/ 5-СЕКЦИЯ. ЭТНОЛОГИЯ/ СЕКЦИЯ 5. ЭТНОЛОГИЯ 167

SECTION 6. STUDENTS SECTION/ 6-СЕКЦИЯ. СТУДЕНТТЕР СЕКЦИЯСЫ/ СЕКЦИЯ

6. СТУДЕНЧЕСКАЯ СЕКЦИЯ 197

A.A. Tishkin (Jr.)
Altai State University
Barnaul, Russia
mattcraft@mail.ru

SEARCH FOR A COMPARATIVE ANALYSIS METHODOLOGY FOR THE RECONSTRUCTION OF ANCIENT INNER ASIAN NOMAD SHIELDS DEPICTED ON "DEER STONES"

The interpretation of "pentagonal lattice figures" on "deer stones" as warrior shields is now widely accepted. The substantial accumulated visual database allows for detailed comparative analysis for the reconstruction of such defensive armament. However, this research endeavor is associated with several problems and difficulties. These are partially outlined in this publication, which is dedicated to finding specific solutions related to the development of a methodology for obtaining objective indicators for the implementation of the outlined program. The basic materials include real finds of preserved shields from the kurgans of the Pazyryk culture, as well as digital copies of "deer stones" obtained from processing photogrammetry results. The main idea for testing one of the possible approaches in comparative analysis was the consideration of the proportionality coefficient, obtained by relating the length and width of the shields.

This research was supported by the Russian Science Foundation Grant No. 22-18-00470-P («The world of ancient nomads of Inner Asia: interdisciplinary studies of material culture, sculptures, and economy»).

А.А. Тишкин (кіші)
Алтай мемлекеттік университеті
Барнаул, Ресей
mattcraft@mail.ru

ІШКІ АЗИЯДАҒЫ ЕЖЕЛГІ КӨШПЕЛІЛЕРДІҢ "БҰҒЫ ТАСТАРДАҒЫ" БЕЙНЕЛЕНГЕН ҚАЛҚАНДАРЫН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ҮШІН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ ӘДІСТЕМЕСІН ІЗДЕУ

Қазіргі уақытта "бұғы тастардағы" "бесбұрышты торлы бейнелерді" жауынгер қалқандары ретінде түсіндіру жалпы мойындалған болып саналады. Жинақталған елеулі бейнелік база осындай қорғаныс қару-жарағын қалпына келтіру үшін егжей-тегжейлі салыстырмалы талдауды бастауға мүмкіндік береді. Алайда, бұл ғылыми-зерттеу жұмысы бірқатар проблемалар мен қиындықтармен байланысты. Олар ішінара осы жарияланымда көрсетілген, ол жоспарланған бағдарламаны жүзеге асыру үшін объективті көрсеткіштерді алу әдістемесін әзірлеуге байланысты жеке шешімдерді іздеуге арналған. Базалық материалдар ретінде пазырық мәдениетінің қорғандарынан табылған нақты қалқандар, сондай-ақ фотограмметрия нәтижелерін өңдеу кезінде алынған "бұғы тастардың" цифрлық көшірмелері қызмет етеді. Салыстырмалы талдау кезінде мүмкін болатын тәсілдердің бірін сынау үшін негізгі идея қалқандардың ұзындығы мен енінің арақатынасынан алынатын пропорционалдылық коэффициентін қарастыру болды.

Зерттеу Ресей ғылыми қорының № 22-18-00470-П («Ішкі Азияның ежелгі көшпелілер әлемі: материалдық мәдениет, мүсіндер және шаруашылық бойынша пәнаралық зерттеулер») гранты есебінен орындалды.

А.А. Тишкин (мл.)
Алтайский государственный университет
Барнаул, Россия
mattcraft@mail.ru

ПОИСК МЕТОДИКИ СРАВНИТЕЛЬНОГО АНАЛИЗА ДЛЯ РЕКОНСТРУКЦИИ ЩИТОВ ДРЕВНИХ КОЧЕВНИКОВ ВНУТРЕННЕЙ АЗИИ, ИЗОБРАЖЕННЫХ НА «ОЛЕННЫХ» КАМНЯХ

В настоящее время уже общепринятым считается интерпретация «пятиугольных решетчатых фигур» на «оленных» камнях в качестве воинских щитов. Накопленная существенная изобразительная база позволяет приступить к детальному сравнительному анализу для реконструкции такого вида защитного вооружения. Однако данная научно-исследовательская работа сопряжена с рядом проблем и затруднений. Они частично обозначены в данной публикации, которая посвящена поиску отдельных решений, связанных с разработкой методики получения объективных показателей для реализации намеченной программы. В качестве базовых материалов выступают реальные находки сохранившихся щитов в курганах пазырыкской культуры, а также цифровые копии «оленных» камней, полученные при обработке результатов фотограмметрии. Основной идеей для апробации одного из возможных подходов при сравнительном анализе стало рассмотрение коэффициента пропорциональности, получаемого при соотношении длины и ширины щитов.

Исследование выполнено за счет гранта Российского научного фонда № 22-18-00470-П («Мир древних кочевников Внутренней Азии: междисциплинарные исследования материальной культуры, изваяний и хозяйства»).